

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.7.2022
COM(2022) 359 final

2022/0226 (NLE)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,

**kterým se mění příloha I nařízení (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře
a o společném celním sazebníku**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Účelem připojeného návrhu nařízení je dočasné pozastavení cel společného celního sazebníku uvedených v čl. 56 odst. 2 písm. c) nařízení (EU) č. 952/2013 na zboží používané k výrobě dusíkatých hnojiv, které je v současnosti zařazené do podpoložek 2814 10 a 3102 10 kombinované nomenklatury (dále jen „KN“).

Trh Evropské unie (dále jen „EU“) s některými vstupy pro výrobu dusíkatých hnojiv je do velké míry závislý na dovozu ze třetích zemí. V roce 2021 EU dovezla 2,9 milionu tun amoniaku a 4,7 milionu tun močoviny pro výrobu dusíkatých hnojiv. Ceny těchto produktů v roce 2021 výrazně vzrostly a ještě se zvýšily po ruské invazi na Ukrajinu.

Za účelem redukce nákladů výrobců hnojiv v EU, díky čemuž se sníží náklady zemědělců v EU a přispěje k zajištění přiměřených dodávek potravin vyrobených v EU, je vhodné přijmout dočasná opatření k liberalizaci obchodu uvedená v tomto návrhu. V zájmu zvýšení stability dodávek je rovněž vhodné rozšířit zeměpisný rozsah nepreferenčního původu, který se v současné době soustřeďují na Rusko, o další země. Existence cel na dovoz meziproductů, jako je amoniak a močovina, do EU představuje ve srovnání s jinými světovými trhy, na kterých taková dovozní cla neexistují, překážku pro dodávky na trh EU, a to zejména v době nedostatku na mezinárodních trzích s dusíkatými hnojivy. Vzhledem k tomu, že zbožím, s nímž se v této kategorii obchoduje, jsou především komodity, oslabuje tento rozdíl ve clech snahu o diverzifikaci dovozu do EU.

Kromě toho Komise ve svém sdělení Evropskému parlamentu a Radě ze dne 23. března 2022 nazvaném „Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů“ uvádí, že již před ruskou invazí na Ukrajinu zaznamenaly komoditní trhy značný nárůst cen, který zemědělské trhy pocítovaly zvýšením nákladů na energii a hnojiva a následným zvýšením cen zemědělských produktů. Invaze na Ukrajinu a globální nárůst cen komodit zvýšily ceny na trzích se zemědělskými produkty a odhalují zranitelnost potravinového systému Unie, který je částečně závislý na dovozu hnojiv. Sdělení zdůrazňuje, že v krátkodobém horizontu musí být náklady na minerální hnojiva a jejich dostupnost prioritou až do přechodu k používání udržitelných typů hnojiv nebo způsobů hnojení. Během tohoto období musí mít odvětví hnojiv v EU přístup k potřebným dovozům, včetně vstupů pro výrobu hnojiv v rámci samotné EU.

Ze tří hlavních typů hnojiv používaných zemědělci se na dusíkatá hnojiva vztahuje clo společného celního sazebníku na meziproducty, které jsou klíčové pro jejich výrobu, na rozdíl od draselných a fosforečných hnojiv, na jejichž klíčové vstupy se vztahuje nulové clo společného celního sazebníku. Dusíkatá hnojiva jsou navíc nejhojněji spotřebovaným typem hnojiv v EU, přičemž ceny u tohoto typu hnojiva zaznamenaly od roku 2021 nejvyšší růst. Navrhovaná opatření se proto zaměřují na vstupy pro výrobu dusíkatých hnojiv.

• Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky

V současnosti jsou hlavními dodavateli tohoto zboží na trh EU třetí země, které využívají bezcelního preferenčního přístupu na trh Unie na základě dohod o volném obchodu. EU však dováží velké množství vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv také ze zemí, na něž se vztahuje společný celní sazebník, přičemž celní sazby se v současnosti pohybují mezi 5,5 a 6,5 %. V zájmu zvýšení stability dodávek je vhodné dočasně rozšířit zeměpisný rozsah dodavatelských

zemí nad rámec těch, které těží z dohody o volném obchodu, jelikož se dodávky v současnosti soustřeďují na relativně malý počet preferenčních dodavatelů. Na rozdíl od přístupu prostřednictvím preferenčních obchodních dohod jsou však navrhovaná opatření spočívající v pozastavení cel podle tohoto návrhu pouze dočasná.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Cílem opatření spočívajících v liberalizaci obchodu, která jsou obsažena v tomto návrhu, je zajistit, aby dočasné pozastavení společného celního sazebníku Unie bylo v souladu se zásadami a cíli vnější činnosti Unie stanovenými v článku 21 Smlouvy o EU a aby mezi jednotlivými oblastmi vnější činnosti Unie, jakož i vnější činností a ostatními politikami Unie byla zajištěna soudržnost. Je proto vhodné vyjmout ze snížení celních sazeb produkty pocházející z Ruska a Běloruska v souladu s omezujícími opatřeními přijatými Uníí vůči těmto zemím v důsledku ruské agrese vůči Ukrajině.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem tohoto návrhu je článek 31 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Zásada subsidiarity se neuplatní, protože návrh spadá do výlučné pravomoci Evropské unie.

- **Proporcionalita**

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality vzhledem k tomu, že uvádí obchodní zájmy hospodářských subjektů (výrobci dusíkatých hnojiv a spotřebitelů) do rovnováhy. Návrh předpokládá pozastavení cel společného celního sazebníku pouze u podpoložek celního sazebníku týkajících se vstupů pro výrobu hnojiv, u nichž je EU nejvíce závislá na dovozu a u nichž byl nárůst cen nejextrémnější. Pozastavení bude navíc platit pouze dočasně. Pozastavení neomezuje ničí základní práva; naopak dočasně ruší povinnost platit clo.

- **Volba nástroje**

Tento návrh je v souladu s čl. 207 odst. 2 SFEU, který stanoví opatření společné obchodní politiky. Na základě článku 31 SFEU stanoví Rada cla společného celního sazebníku kvalifikovanou většinou na návrh Komise.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k výraznému a náhlému nárůstu cen vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv, zhoršenému mimořádnou situací, kterou na trhu s hnojivy vyvolala invaze Ruska – druhého největšího dodavatele dusíkatých hnojiv do EU – na Ukrajinu, je důležité, aby nařízení vstoupilo v platnost co nejdříve, čímž se podpoří diverzifikace dodávek vstupů nezbytných pro výrobu hnojiv a sníží výrobní náklady před začátkem sezóny výsadby/setí na podzim 2022. Proto nebylo pro dané opatření provedeno posouzení dopadů. Očekává se však, že navrhované opatření změní profil dodavatelů vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv do EU a přispěje k diverzifikaci odklonem od Ruska.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Opatření nezvyšuje administrativní zátěž pro podniky.

- **Základní práva**

Nevztahuje se na tento návrh.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá finanční dopad na výdaje, má však finanční dopad na příjmy. Nevybrané clo odpovídající pozastavení bude činit přibližně 15 milionů EUR ročně, pokud bude opatření v platnosti po celý rok. Doba trvání opatření přesahuje dva roky, do konce roku 2024.

Nepříznivý dopad na tradiční vlastní zdroje rozpočtu je ve výši 11,25 milionu EUR (tj. 75 % celkové částky). Podrobněji jsou rozpočtové důsledky tohoto návrhu vysvětleny v legislativním finančním výkazu.

Ztráta příjmů z tradičních vlastních zdrojů bude nahrazena příspěvkem členských států do systému vlastních zdrojů odvozenými z hrubého národního důchodu (HND).

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

On-line zprávy o vývoji dovozu vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv do EU jsou k dispozici na zvláštních internetových stránkách Evropské komise (Eurostat).

- **Informativní dokumenty (u směrníc)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení zvláštních ustanovení návrhu**

S ohledem na mimořádnou situaci na trhu s hnojivy v Unii má opatření za cíl zvýšit obchodní toky a podpořit diverzifikaci, pokud jde o dovoz vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv tím, že budou dočasně pozastavena dovozní cla uplatňovaná na tyto produkty.

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,**kterým se mění příloha I nařízení (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 31 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Trh Evropské unie (dále jen „EU“) s některými vstupy pro výrobu dusíkatých hnojiv je do velké míry závislý na dovozu ze třetích zemí. V roce 2021 EU dovezla 2,9 milionu tun amoniaku a 4,7 milionu tun močoviny pro výrobu dusíkatých hnojiv. Ceny těchto produktů v roce 2021 výrazně vzrostly a v letošním roce se ještě zvýšily.
- (2) V současné době se významná část těchto vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv do Unie dováží ze třetích zemí, které využívají preferenčního přístupu na trh Unie, a dováží se tedy bezcelně. Bez ohledu na tuto skutečnost EU dováží velké množství vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv také ze zemí, na něž se vztahuje společný celní sazebník, přičemž celní sazby se v současnosti pohybují mezi 5,5 a 6,5 %.
- (3) Komise ve svém sdělení Evropskému parlamentu a Radě ze dne 23. března 2022 nazvaném „Zajištění potravinového zabezpečení a posílení odolnosti potravinových systémů“ uvádí, že již před ruskou invazí na Ukrajinu zaznamenaly komoditní trhy značný nárůst cen, který zemědělské trhy pocítovaly zvýšením nákladů na energii a hnojiva a následným zvýšením cen zemědělských produktů. Komise uvádí, že invaze na Ukrajinu a globální nárůst cen komodit zvýšily ceny na trzích se zemědělskými produkty a odhalují zranitelnost potravinového systému Unie, který je částečně závislý na dovozu hnojiv. To zvyšuje náklady producentů a ovlivňuje cenu potravin, což vyvolává obavy, pokud jde o kupní sílu spotřebitelů a příjmy zemědělců v EU.
- (4) Sdělení zdůrazňuje, že v krátkodobém horizontu musí být náklady na minerální hnojiva a jejich dostupnost prioritou až do přechodu k používání udržitelných typů hnojiv nebo způsobů hnojení. Během tohoto období musí mít odvětví hnojiv v EU přístup k potřebným dovozům, včetně vstupů pro výrobu hnojiv v rámci samotné EU. Sdělení také zdůrazňuje, že ceny a dodávky hnojiv pro zemědělce budou sledovány, aby se zajistilo, že nebudou ohroženy vyhlídky na sklizeň v EU.
- (5) S ohledem na výše uvedené skutečnosti je vhodné přijmout opatření ke snížení nákladů, jež vznikají výrobcům hnojiv v EU při dovozu vstupů nezbytných pro výrobu dusíkatých hnojiv.
- (6) Cla na dovoz meziproductů, jako je amoniak a močovina, do EU navíc představují ve srovnání s jinými světovými trhy, na kterých dovozní cla neexistují, překážku pro dodávky na trh EU, a to zejména v době nedostatku na mezinárodních trzích s dusíkatými hnojivy. Tento rozdíl ve clech rovněž oslabuje snahy o diverzifikaci dovozu do EU.

- (7) Je proto vhodné dočasně pozastavit cla společného celního sazebníku uvedená v čl. 56 odst. 2 písm. c) nařízení (EU) č. 952/2013 pro některé vstupy na výrobu dusíkatých hnojiv. Dočasné opatření platí po dobu, po kterou se očekává, že bude přetrvávat narušení cen na trzích s energií a dusíkatými hnojivy, které by mělo trvat do konce roku 2024.
- (8) V souladu s čl. 21 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii dbá Unie rovněž na zajištění soudržnosti mezi jednotlivými oblastmi své vnější činnosti a mezi svou vnější činností a ostatními politikami Unie.
- (9) Vztahy mezi Unií a Ruskou federací se v posledních letech vyvíjely velmi nepříznivě, přičemž se obzvláště zhoršily v posledních měsících kvůli tomu, že Ruská federace nedodržuje mezinárodní právo, a zejména z důvodu její nevyprovokované a neodůvodněné invaze na Ukrajinu.
- (10) Od července 2014 Unie postupně zaváděla vůči Ruské federaci omezující opatření. Ve svých závěrech ze dne 24. února 2022 Evropská rada uvedla, že nevyprovokovaná a neodůvodněná vojenská agrese Ruska vůči Ukrajině hrubě porušuje mezinárodní právo a zásady Charty OSN a ohrožuje evropskou a celosvětovou bezpečnost a stabilitu.
- (11) Dne 3. června 2022 přijala Rada nejnovější šestý balíček sankcí¹ proti Ruské federaci v důsledku pokračování její agresivní války proti Ukrajině a zpráv o brutálních zločinech spáchaných ruskými ozbrojenými silami na Ukrajině.
- (12) Ačkoli je Ruská federace členem Světové obchodní organizace, je Unie na základě výjimek, které platí podle Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, a zejména článku XXI GATT 1994, osvobozena od povinnosti přiznávat produktům dováženým z Ruské federace výhody udělené obdobným výrobkům dováženým z jiných zemí (zacházení podle nejvyšších výhod).
- (13) Nebylo by proto vhodné, aby se na dovoz produktů, na které se vztahuje toto nařízení, z Ruské federace vztahovalo bezcelní zacházení a zacházení podle nejvyšších výhod.
- (14) Vztahy mezi Unií a Běloruskem se v posledních letech rovněž zhoršily kvůli tomu, že režim nedodržuje mezinárodní právo, základní svobody a lidská práva. Bělorusko navíc od samého počátku podporovalo ruskou vojenskou agresi vůči Ukrajině, mimo jiné tím, že umožnilo Rusku odpálit balistické střely z běloruského území, umožnilo přepravu ruských vojenských sil a těžkých zbraní, tanků a vojenských transportérů, umožnilo ruským vojenským letadlům přeletět v běloruském vzdušném prostoru na Ukrajinu, poskytovalo místa pro doplňování paliva a skladovalo ruské zbraně a vojenský materiál v Bělorusku.
- (15) Od října 2020 Unie postupně zaváděla omezující opatření vůči Bělorusku. Dne 2. prosince 2021 přijala Rada pátý balíček sankcí v souvislosti s pokračujícím porušováním lidských práv a účelovým využíváním migrantů. Další balíčky sankcí byly přijaty dne 24. února, 2. března, 9. března a 3. června 2022 s ohledem na zapojení Běloruska do nevyprovokované a neodůvodněné vojenské agrese Ruska vůči Ukrajině. Bělorusko navíc není členem Světové obchodní organizace. Unie proto není povinna na základě Dohody o zřízení Světové obchodní organizace poskytovat produktům z Běloruska zacházení podle nejvyšších výhod. Jak již navíc bylo uvedeno, obchodní dohody umožňují přijmout opatření, jež jsou odůvodněná na základě platných doložek o výjimkách, zejména bezpečnostních výjimkách.

¹ www.sanctionsmap.eu

- (16) S ohledem na výše uvedené skutečnosti je vhodné a přípustné vyloučit Rusko a Bělorusko z oblasti působnosti pozastavení všeobecných cel podle tohoto nařízení při použití všeobecných pravidel pro celní sazby přílohy I nařízení (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, a zejména hlavy I části B odst. 1 uvedené přílohy.
- (17) Na dovoz vstupů pro výrobu dusíkatých hnojiv z Ruska a Běloruska by se proto nemělo vztahovat pozastavení cla. Místo toho by měl dovoz výrobků, na něž se toto nařízení vztahuje, z Ruska a Běloruska nadále podléhat dovoznímu clu, kterému podléhal doposud,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. V příloze 1 nařízení (EHS) č. 2658/87 se pro kód KN 2814 10 00 znění ve sloupci 3 nahrazuje tímto:

„5,5 (*)“

(*) Cla všeobecně pozastavena do 31. prosince 2024, s výjimkou Ruska a Běloruska, u nichž se uplatňuje sazba 5,5 % podle nařízení Rady 2022/XXXX [číslo tohoto nařízení].“

2. V příloze 1 nařízení (EHS) č. 2658/87 se pro kódy KN 3102 10 10 a 3102 10 90 znění ve sloupci 3 nahrazuje tímto:

„6,5 (*)“

(*) Cla všeobecně pozastavena do 31. prosince 2024, s výjimkou Ruska a Běloruska, u nichž se uplatňuje sazba 6,5 % podle nařízení Rady 2022/XXXX [číslo tohoto nařízení].“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se do dne 31. prosince 2024.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně
[...]*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

NÁZEV NÁVRHU:

Návrh nařízení Rady, kterým se mění příloha I nařízení (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

ROZPOČTOVÉ LINIE:

Kapitola a článek: kapitola 12, článek 120

Částka zahrnutá do rozpočtu na rok 2022: 17 912 606 159

FINANČNÍ DOPAD:

- Návrh nemá žádné finanční důsledky
- Návrh nemá žádný finanční dopad na výdaje, ale má finanční dopad na příjmy z tradičních vlastních zdrojů, a to z těchto důvodů:

V roce 2021 činil celkový objem dovozu kódu KN 2814 10 00 1,3 miliardy EUR. Smluvní celní sazba pro tento kód KN činí 5,5 %. Většina tohoto dovozu (68 %) byla na základě dohod o volném obchodu osvobozena od cla. Dalších 29 % tvořil dovoz z Ruska, na který se nebude vztahovat snížení celních sazeb. Odhadované nevybrané clo proto činí 2,1 milionu EUR (1,3 miliardy EUR x 3 % podílu dovozu x 5,5 %) ročně.

V roce 2021 činil celkový objem dovozu kódů KN 3102 10 10 a 3102 10 90 1,8 miliardy EUR. Smluvní celní sazba pro tento kód KN činí 6,5 %. Většina tohoto dovozu (65 %) byla na základě dohod o volném obchodu osvobozena od cla. Dalších 24 % tvořil dovoz z Ruska a Běloruska, na který se nebude vztahovat snížení celních sazeb. Odhadované nevybrané clo proto činí 12,9 milionu EUR (1,8 miliardy EUR x 11 % podílu dovozu x 6,5 %) ročně.

Na základě výše uvedených skutečností se dopad na ztrátu příjmů pro rozpočet EU vyplývající z tohoto nařízení odhaduje na 11,25 milionu EUR ročně [(12,9 milionu EUR + 2,1 milionu EUR = 15 milionů EUR v hrubé výši, včetně nákladů na výběr) x 0,75].

V roce 2022 se dopad na ztrátu příjmů z tradičních vlastních zdrojů pro rozpočet EU odhaduje na jednu třetinu výše uvedené částky, tj. 3,8 milionu EUR.

Ztráta příjmů z tradičních vlastních zdrojů bude nahrazena příspěvkem členských států do systému vlastních zdrojů odvozenými z hrubého národního důchodu (HND).